

Aqqalu C. Jerimiassen

UPA 2020/45

Atassut

22. maj 2020

Kalaallit Nunaanni tamat oqartussaanerata innuttaasunillu peqataatitsinerup killiffia naammaginartumik inissisimanersoq pillugu apeqquteqaat aallaavigalugu oqallinnissamik siunnersuut.

(Inuit Ataqatigiit Inatsisartuni)

Taamatut oqallisissiortoqarnera takussutissaavoq ullumikkut tamat oqartussaaqataanerat assigiinnngitsumik paasineqartartoq, immaqalu paatsorneqartarsimasinnaalluni.

Ajuusaarnarsinnaagaluartoq allaat Inatsisartuni tamat oqartussaaqataanerisa isumaa oqallisigisariaqalersimagatsigu, assut qujarupparput pisariaqalivissimammat.

Oqaaseq Demokratii buzzwordiuvoq, tassa oqaasiuvoq atorluataarneqartartoq.

Oqaasiinnaassanngippalli piviusumik aqutseriaatsikkut suli atornerusariaqarparput isumaa qitiutillugu – inuk qitiutillugu.

Oqaaseq Demokratii immi ajunngitsumik isumaqarmat, isumaqanngilaq aqutseriaaserput demokratiskiusumik taallugu tamat oqartussaaqataanerat pitsaasumik atuuttoq. Tassami inuit ataasiakkaat diktatorinnngortarsimapput demokrati toqqammavigalugu pilersitamik. Taamaammat oqaaseq aallaaviginagu, iliutsilli inunnillu akuutitsilluarnikkut nuna demokratiskiunerusumik ingerlanneqartariaqarpoq.

Allaammi oqartoqartarsimavoq: Suna orniginarnerua? Diktatoriulluarneq, immaqaluunniit demokratiskiunerlunneq? Soorunalimi demokratiskiulluartumik aqutsineq toqqartuaannassavarput anguniartuarlugu piorsartuarlugulu.

Oqaluttuarisaanermilu nunarsuatsinni takussutissaapput nunap aningaasatigut allatigullu ajornartorsiorfiup nalaani naalakkersuisuisa pisut atornerlullugit pissaanertik allisartaraat, oqarlutik pisaraiaqavissortumi aalajangiipallannissaq pillugu isaasalerlugu utaqqiisaasumik pissaanermik annerusumik tiguisartut. Ajornartorsiornerli qaangiukkaangat nunap inatsisartui imak pissaanikitsigilersimasarput allaat naalakkersuisut pissaanertik iluatigilersoorsimallugu uterteqqinngitsoortarlugu.

Pinngitsoortitassarput annerpaaq tassaavoq tamat oqartussaaqataanerat minnerpaaffianiittoq.

Imaassanngilarmi inuit tamatta ataasiarluta qinersigutta, tassa amerlanerussusillit qinigaaffiup sinnera piumasaannarminnik aalajangeeqattaartut, oqarlutillu inuit taasereermata amerlanerussusillit aalajangernerat ataqqineqartariaqartoq.

Oqaraanni demokratii tassaasoq amerlanerussusillit aqutsinerat, nunap demokratiskiusumik aqutsinera minnerpaarpaaffianiissimassaaq. Ilumut tamanna akueralugu ingerlarusuppugut? Immaqaluunniit akuutitsineruneq atulersissavarput?

Atassummiit inuit isummernerat ataqquilluinnarlugulu tatigilluinnarparput, atukkatik ilisimasatillu naapertorlugit taasisarput qinersiartortarlutillu, ikinnerugunik amerlanerugaluarunilluunniit.

Oqaaseq demokratii immaqaluunniit tamat oqartussaaqataanerat suunersoq allaat maani inersuarmi Inatsisartuulluta assortuussutigisaqattaarparput. Oqaatsip taassuma aqutseriaatsillu isumaa assigiinngitsumik paasisaripput qanormita innuttaasut naalaartuniit eqqarsaatigineqarpa? Tamatta assigiinngiaamik paasigutsigu, sunamita naapertorlugi taava nunarput aqunneqarpa?

Tamat oqartussaaqataanerat nunallu demokratii naapertorlugi aqunneqarnera tassaassanngilaq amerlanerussusillit tamakkiisumik pissaaneqarnerat, nuna tamakkerlugu aqutsisussaammata inuillu tamavimmik sinnerlugit aalajangiisartussaallutik. Imaanngilarmi innuttaasut ikinnerussusillit pisinnaatitaaffeeruttut tusaaneqarnatillu.

Ajoraluartumik piffissami kingullermi takulertoqattaarparput amerlanerussuseqarneq naassaanningajattumik pissaaneqarnertut isigineqartalersimasooq. Tamanna nunarujussuatsinni innuttaasukitsumi tulluanngilluinnarpoq. Inupparujussuit akerliussutsimik takutitsillarmata eqqaamanarluinnarpoq malunnarluinnarlunilu inuit qanoq kamassaqaartiginersut. Inuiaqatigiit kamassaqaarnerat ersiutaavoq tamat oqartussaanerannik innarliisoqarsimatillugu.

Akisussaassuseqartumik aqutsilluarneq ilaatigut imaqarpoq annernarsinnaasunik aalajangiisinnaassuseqarneq. Taannaannaanngilarli. Aqutsilluarneq tassaavoq aamma tusarnaarsinnaaneq, aamma innuttaasut ikinnerussuteqartut isumaasa tusaaneqarnissaat.

Inatsisartutut illuatungiliuttutut isummersortarpugut, siunnersuuteqartarpugut, uparuaallutalu. Maluginiartariaqarporli Naalakkersuisut uparuaatinik tusaasaqarusunnginnerat, akisarlutillu taamaattoqanngilluinnartoq. Minnerpaamilluunniit ilaatigooariarlutik uparuaatigineqartut tusaatissatut tigusinnaasariaqarpaat.

Eqqaamasariaqarparputtaaq pissaanerup pingasoqiusanngorlugu aggulunneqarnikuunera. Naalakkersuisut, Inatsisartut, Eqqartuussivillu. Pingaaruteqarluinnarporlu Inatsisartut Naalakkersuisullu immikkoorluinnarnissaat. Taamaanngippammi pissaanermik atornerluisoqarsinnaalissammat. Tupaallannarluinnarporlu Naalakkersuisut Siulittaasuata Inatsisartut qulaatiinnarlugit Inatsisartut upernaq manna ataatsimiinnissaat unitsinneqassasoq tusagassiorfitsigut nalunaarutigimmagu. Tamannalu taamaallaallaat Inatsisartut siulittaasoqarfianiit aalajangerneqarsinnaammat, pissaanerup pingasoqiusaaneramik unioqqutitsinerujussuuvoq.

Taamaanngippammi allaat oqaatigineqarsinnaalissaaq amerlanerussusillit diktatoriunerat. Ajoraluartumilli immaqa ilisimasakinnerup pilersissimavaa demokratii tassaasoq amerlanerussusillit aqutsinerat. Uagullu inuiaqatigiittut itsarnisatut ingerlatseriaaseqanngitsuusugut ilisimasariaqarparput demokratii aqutseriaatsit tassaammat amerlanerussusillit ikinnerussuteqartullu suleqatiginnerat. Tamannami allaat qanga itsaq grækerip Platonip oqaatigereersimavaa.